

राष्ट्रीय बातम्या

केंद्राने व्यापार करण्यायोग्य ग्रीन क्रेडिटचे अनावरण केले संदर्भ

- GoI ने एक विशेष कार्यक्रम सादर केला जो एखाद्या व्यक्तीला किंवा संस्थेला ग्रीन क्रेडिट मिळवण्याची आणि समर्पित एक्सचेंजवर व्यापार करण्यास अनुमती देतो.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- ग्रीन क्रेडिट म्हणजे पर्यावरणावर सकारात्मक प्रभाव पाडणाऱ्या विशिष्ट क्रियाकलापांसाठी प्रदान केलेल्या प्रोत्साहनाच्या युनिटचा संदर्भ.
- ग्रीन क्रेडिट उपक्रम विविध भागधारकांच्या पर्यावरणीय कृतींना प्रोत्साहन देतो.
- हा कार्यक्रम 'LiFE'-(Lifestyle for Environment) मोहिमेचा पाठपुरावा आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- ग्रीन क्रेडिट प्रोग्राममध्ये आठ प्रकारच्या उपक्रमांचा समावेश असेल - वृक्षारोपण, पाणी व्यवस्थापन, शाश्वत शेती, कचरा व्यवस्थापन, वायू प्रदूषण कमी करणे आणि खारफुटीचे संवर्धन आणि पुनर्संचयन.
- ग्रीन क्रेडिट कार्यक्रम ऊर्जा संवर्धन कायदा, 2001 अंतर्गत कार्बन क्रेडिट ट्रेडिंग स्कीम, 2023 अंतर्गत प्रदान केलेल्या कार्बन क्रेडिटपेक्षा स्वतंत्र आहे.

लाल किल्ला भारताची पहिली कला, वास्तुकला आणि डिझाइन द्वैवार्षिक परिषद आयोजित करेल संदर्भ

- डिसेंबरमध्ये, लाल किल्ला भारताची पहिली कला, वास्तुकला आणि डिझाइन द्वैवार्षिक परिषद आयोजित करेल.

महत्त्वाचे मुद्दे

- काय → द इंडिया आर्ट, आर्किटेक्चर आणि डिझाईन बिऍनाले, 2023 (IAADB)
- कोण आयोजित करतो → केंद्रीय सांस्कृतिक मंत्रालय.
- कुठे → लाल किल्ला, दिल्ली
- केव्हा → 9 ते 15 डिसेंबर
- कोण उद्घाटन करतो → पंतप्रधान मोदी
- आकर्षण → काही ऐतिहासिक भारतीय इमारती आणि संरचनांच्या प्रतिकृती
- थीम → नवीन भारतीय संसद, वेलंकन्नी रेल्वे स्थानक आणि श्रीनगरमधील शालीमार बाग, भारताचे दरवाजे, भारताचे उद्याने, भारतातील बाओली (पायऱ्यांच्या विहिरी), भारतातील मंदिरे, स्वतंत्र भारताचे वास्तुशास्त्रीय

चमत्कार, स्वदेशी रचना आणि आर्किटेक्चर आणि डिझाइन क्षेत्रातील महिला.

भारतातील अन्नसुरक्षेबाबत चिंता

महत्त्वाचे मुद्दे:

- अनुकूलन उपायांशिवाय, भारतातील पावसावर आधारित भाताचे उत्पन्न कमी होण्याचा अंदाज आहे
  1. 2050 मध्ये 20% ने, आणि
  2. 2080 मध्ये 47% ने,
- सिंचित तांदूळ उत्पादनात घट होण्याचा अंदाज आहे
  1. 2050 मध्ये 3.5% आणि
  2. 2080 मध्ये 5%.
- गव्हाच्या उत्पादनात घट होण्याचा अंदाज आहे
  1. 2050 मध्ये 19.3% आणि
  2. 2080 मध्ये 40%,
- तर खरीप मका उत्पादनात 18% आणि 23% ने घट होऊ शकते.

मुख्य तथ्ये:

- भारतातील निव्वळ पेरणी क्षेत्रापैकी सुमारे 60% क्षेत्र पावसावर आधारित आहे, जे एकूण अन्न उत्पादनात 40% योगदान देते.
- जागतिक गोड्या पाण्यातील 72% सिंचन शेतीचा वाटा आहे.
- ग्रहाच्या एकूण भूभागापैकी सुमारे 40% क्षेत्र निकृष्ट झाले आहे, ज्यामुळे शेतकऱ्यांकडे कमी उत्पादक जमीन आहे.

हवामान अनुकूलन आणि अन्न सुरक्षेसाठी घेतलेल्या उपाययोजना

मुख्य उपाय:

- FAO ने उत्तर प्रदेशातील शेतकरी जल शाळा कार्यक्रमाला पाठिंबा दिला, ज्याने अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना मदत केली.
- आंध्र प्रदेश शेतकरी व्यवस्थापित भूजल प्रणाली प्रकल्प सात दुष्काळी जिल्ह्यांतील 638 वस्त्यांपर्यंत पोहोचला, ज्यामध्ये जलविज्ञान निरीक्षण कार्यक्रमाचा समावेश होता.
- महाराष्ट्र, ओडिशा, उत्तराखंड, नागालँड आणि मिझोराम मधील IFAD-समर्थित प्रकल्पांमध्ये बाजरीसह हवामान-संवेदनशील बियाणे आणि पिके समाविष्ट आहेत आणि वाढत्या पाण्याच्या ताणाचा सामना करण्यासाठी शेतकऱ्यांना हवामान-संवेदनशील कृषी पद्धती आणि माती व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण दिले जाते.
- WFP महिलांवर लक्ष केंद्रित करून अल्पभूधारक शेतकऱ्यांसाठी उपाय विकसित करण्यासाठी ओडिशा सरकारसोबत सहयोग करत आहे. सौर तंत्रज्ञानाद्वारे

लवचिकता वाढवणे, हवामानातील परिणामांचे व्यवस्थापन करण्यात मदत करण्यासाठी समुदाय-आधारित हवामान सल्लागार सेवा स्थापन करणे आणि पाण्याचा वापर कमी करणाऱ्या बाजरी-मूल्याच्या साखळीला प्रोत्साहन देणे आणि पोषण सुधारणे हे उद्दिष्ट आहे.

केंद्र शास्त्रज्ञांचे निवृत्तीचे वय 65 पर्यंत वाढवण्याची शक्यता आहे

संदर्भ

- विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालय शास्त्रज्ञांचे निवृत्तीचे वय 65 पर्यंत वाढवण्याच्या प्रस्तावावर काम करत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- उद्देश: विद्यापीठे आणि भारतीय तंत्रज्ञान संस्था, जेथे सेवानिवृत्तीचे वय 65 आहे, त्यांच्या सर्वोच्च वरिष्ठ शास्त्रज्ञांच्या उड्डाणाला रोखण्यासाठी
- सध्या, सरकारच्या बहुतेक शाखांमधील शास्त्रज्ञ 60 व्या वर्षी निवृत्त होतात, तर भारतीय कृषी संशोधन परिषद (ICAR) आणि भारतीय वैद्यकीय संशोधन परिषद (ICMR) मध्ये काम करणारे 62 व्या वर्षी निवृत्त होतात.

2040 पर्यंत मानवाला चंद्रावर उतरवण्याचे निर्देश मोदींनी इस्रोला दिले आहेत

संदर्भ

- भारतीय पंतप्रधानांनी 2035 पर्यंत स्वदेशी अंतराळ स्थानकासाठी इस्रोला सूचना दिल्या.
- 2040 पर्यंत चंद्रावर भारतीय उतरण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- 2035 पर्यंत "भारतीय अंतरिक्ष स्टेशन" स्थापन करण्याची योजना आहे.

इस्रो बद्दल

- ISRO ही भारत सरकारच्या अंतराळ विभागाच्या अंतर्गत असलेली अंतराळ संस्था आहे, ज्याचे मुख्यालय कर्नाटकातील बेंगळूरु शहरात आहे.
- अंतराळ विज्ञान संशोधन आणि ग्रहांच्या शोधाचा पाठपुरावा करताना राष्ट्रीय विकासासाठी अंतराळ तंत्रज्ञानाचा वापर करणे हे त्यांचे उद्दिष्ट आहे.
- Antrix Corporation Limited (ACL) ही ISRO ची एक विपणन शाखा आहे जी अंतराळ उत्पादनांची जाहिरात आणि व्यावसायिक शोषण, तांत्रिक सल्ला सेवा आणि ISRO ने विकसित केलेल्या तंत्रज्ञानाच्या हस्तांतरणासाठी आहे.
- श्री एस. सोमनाथ हे इस्रोचे विद्यमान अध्यक्ष आहेत.

रॅपिडएक्स किंवा नमो भारत

संदर्भ

हाय-स्पीड ट्रेन, रॅपिडएक्स चे उद्घाटन होणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- राष्ट्रीय राजधानी क्षेत्र परिवहन महामंडळ (NCRTC) ने भारतातील पहिल्या सेमी-हाय-स्पीड प्रादेशिक रेल्वे सेवेला 'रॅपिडएक्स' असे नाव दिले आहे.
- या गाड्या प्रादेशिक रॅपिड ट्रान्झिट सिस्टम (RRTS) कॉरिडॉरवर चालतील, जे राष्ट्रीय राजधानी क्षेत्र (NCR) मधील महत्त्वाच्या शहरी नोड्सला जोडण्यासाठी बांधले जात आहेत.
- स्टेशन्स आणि डेपोवर सौर पॅनेल बसवून आणि कर्षणात मिश्रित उर्जेचा वापर हळूहळू वाढवून हरित ऊर्जेचा त्याच्या कार्यात समावेश करण्याचे ब्रँडचे उद्दिष्ट आहे.

NCRTC बद्दल

NCRTC ही केंद्र सरकार आणि दिल्ली, हरियाणा, राजस्थान आणि उत्तर प्रदेश या राज्यांमधील संयुक्त उपक्रम कंपनी आहे.

नमो भारत

संदर्भ

- पंतप्रधानांनी देशातील पहिल्या प्रादेशिक रॅपिड ट्रान्झिट सिस्टम (RRTS), नमो भारत ट्रेनला हिरवा झेंडा दाखवला.

ट्रेन बद्दल

- RRTS ही एक नवीन रेल्वे-आधारित, अर्ध-हाय-स्पीड, उच्च-फ्रिक्वेंसी प्रवासी परिवहन प्रणाली आहे.
- 180 kmph च्या डिझाईन गतीसह, हा एक प्रादेशिक विकास उपक्रम आहे, जो दर 15 मिनिटांनी इंटरसिटी प्रवासासाठी हाय-स्पीड ट्रेन्स प्रदान करण्यासाठी डिझाईन केला आहे, आवश्यकतेनुसार प्रत्येक पाच मिनिटांच्या वारंवारतेपर्यंत जाण्यासाठी.
- या ट्रेनमुळे एका प्रवाशाला दिल्ली ते मेरठ दरम्यान एका तासापेक्षा कमी वेळात प्रवास करता येणार आहे.

'तेज'

संदर्भ

- आग्नेय आणि लगतच्या नैऋत्य अरबी समुद्रावरील कमी दाबाचे क्षेत्र जे उदासीनतेत विकसित होणार आहे.
- त्याचा मुंबई, पुणे आणि महाराष्ट्रातील इतर प्रदेश आणि कोकण भागावर परिणाम होण्याची क्षमता आहे.

चक्रीवादळ बद्दल

- चक्रीवादळ हे कमी दाबाच्या क्षेत्राभोवती हवेचे जलद आवक असते.
- हवा उत्तर गोलार्धात घड्याळाच्या उलट दिशेने आणि दक्षिण गोलार्धात घड्याळाच्या दिशेने फिरते.
- चक्रीवादळ सहसा हिंसक वादळे आणि खराब हवामानासह असतात.

मेहरौली उद्यानाची रचना

संदर्भ

- मेहरौली पुरातत्व उद्यानात मुख्य जीर्णोद्धार आणि संवर्धनाची कामे करण्यात आली आहेत

मेहरौली बद्दल

- हे 200 एकरांवर पसरलेले आहे.
- मेहरौली पुरातत्व उद्यान कुतुबमिनारला लागून आहे
- हे युनेस्कोचे जागतिक वारसा स्थळ आहे.
- हे खलजी, तुघलक, लोधी, मुघल आणि ब्रिटिशांसह विविध साम्राज्यांनी बांधलेल्या 55 ऐतिहासिक वास्तूंचे घर आहे
- यामध्ये जमाली कमाली मशीद, मेटकाफ हाऊस, राजों की बाओली, तसेच मामलुक राजा गियास-उद-दीन बल्बन आणि मुघल गव्हर्नर शाह कुली खान यांच्या थडग्यांचा समावेश आहे.

राष्ट्रपतींनी बिहारचा चौथा कृषी रोड मॅप लॉन्च केला संदर्भ

- राष्ट्रपतींनी बिहारचा चौथा कृषी रोड मॅप (2023-28) लॉन्च केला ज्याचा अंदाज ₹1.62 लाख कोटी आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- योजना कृषी उत्पादन वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करते, तसेच पाच वर्षांत शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढवते.
- रोड मॅप, त्याच्या प्रकारचा चौथा, पीक विविधीकरण आणि सुधारित कृषी विपणनासह बियाणे आणि सिंचनाचा संचय, प्रक्रिया आणि विस्तार यावर लक्ष केंद्रित करते.

अयोध्या राम मंदिर ट्रस्टला विदेशी देणग्या स्वीकारण्यासाठी FCRA परवाना मिळाला आहे संदर्भ

- श्री राम जन्मभूमी तीर्थ क्षेत्र म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या अयोध्या राम मंदिर ट्रस्टला विदेशी योगदान नियमन कायदा (FCRA) अंतर्गत विदेशी देणग्या स्वीकारण्याचा परवाना मिळाला आहे.

FCRA बद्दल

- परदेशी देणग्यांचे नियमन करण्यासाठी आणि अशा योगदानाचा देशाच्या अंतर्गत सुरक्षेवर विपरित परिणाम होणार नाही याची खात्री करण्यासाठी 1976 मध्ये विदेशी योगदान नियमन कायदा (FCRA) लागू करण्यात आला.
- FCRA सर्व असोसिएशन, गट आणि एनजीओना लागू होते ज्यांना परदेशी देणग्या मिळवायच्या आहेत.
- अशा सर्व स्वयंसेवी संस्थांनी FCRA अंतर्गत स्वतःची नोंदणी करणे आवश्यक आहे.
- ही कायदेशीर तरतूद केवळ एनजीओसाठीच नाही तर राजकीय संघटना आणि राजकीय पक्षांसाठीही आहे.
- शिवाय, 2010 च्या दुरुस्ती कायद्याने इलेक्ट्रॉनिक मीडिया कंपनी आणि "राजकीय स्वरूपाच्या संस्था" या यादीत समाविष्ट केल्या आहेत.

कर्तव्य पथ महाकाय घागरी संदर्भ

- 'मेरी माती मेरा देश' (माझा देश, माझी माती) मोहिमेच्या भव्य समारंभात, देशभरातून गोळा केलेली माती असलेली एक विशाल घागर नवी दिल्लीतील कर्तव्य पथावर ठेवण्यात येणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- मोहिमेचा एक भाग म्हणून देशातील सर्व गावांमधून माती वाहून नेणारे अंदाजे 8,000 कलश नवी दिल्लीत येण्याची अपेक्षा आहे.
- राष्ट्राची एकता आणि विविधतेचे प्रतीक असलेल्या घागरीत माती मिसळून ती ठेवली जाईल.
- त्यानंतर ते कर्तव्यपथावरील 'अमृत वाटिका' (अमृत उद्यान) मध्ये समारंभपूर्वक स्थापित केले जाईल.

AIIMS मध्ये एकात्मिक आरोग्य अभ्यास केंद्रे असतील संदर्भ

- आयुष मंत्रालय, केंद्रीय आयुर्वेदिक विज्ञान संशोधन परिषद आणि भारतीय वैद्यकीय संशोधन परिषद (ICMR) यांनी त्यांच्या बाह्य कार्यक्रमांतर्गत ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस (AIIMS) येथे एकात्मिक आरोग्य संशोधन केंद्रे स्थापन करण्यासाठी प्रस्ताव मागवले आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे

- आयुष-ICMR अॅडव्हान्स्ड सेंटर फॉर इंटीग्रेटिव्ह हेल्थ रिसर्च योजनेचा उद्देश औषधांच्या विविध प्रणालींमधील परस्पर समंजसपणा आणि संशोधन वातावरणाचा उपयोग करणे हा आहे.
- WHO यादीत पारंपारिक भारतीय औषधांचा समावेश करण्यासाठी केंद्राच्या बोलीच्या पार्श्वभूमीवर हा प्रस्ताव आला आहे.
- डब्ल्यूएचओच्या यादीत आयुर्वेद आणि संबंधित प्रणालींचा समावेश केल्याने त्यांना सामान्य भाषेत प्रवेश मिळेल ज्यामुळे आरोग्य व्यावसायिकांना प्रमाणित माहिती सामायिक करता येईल.

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

महाराष्ट्र विधी विद्यापीठाने CNLU मूट कोर्ट स्पर्धा जिंकली बातम्यांमध्ये:

- महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधी विद्यापीठ (नागपूर) संघ तीन दिवसीय राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग (NHRC)-चाणक्य राष्ट्रीय कायदा विद्यापीठ (CNLU) राष्ट्रीय मूट कोर्ट स्पर्धेच्या पहिल्या आवृत्तीचा विजेता ठरला.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- राम मनोहर लोहिया नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटी, लखनौचा संघ उपविजेता घोषित झाला.

- विजेत्यांना बक्षिसे देताना पाटणा उच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती (निवृत्त) संजय कुमार यांनी मानवी हक्क आणि न्यायासाठी सार्वत्रिक प्रवेशाचे महत्त्व सांगितले.

बातम्यातील व्यक्ती: आसिफ कुरेशी हे बार कौन्सिलचे नवे अध्यक्ष आहेत

बातमीमध्ये: आसिफ कुरेशी बार कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र अँड गोवाचे अध्यक्ष आहेत.

- शहरातील प्रसिद्ध वकील आसिफ शौकत कुरेशी यांची बार कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र अँड गोवाच्या अध्यक्षपदी एकमताने निवड करण्यात आली असून, त्यांच्या विलक्षण कायदेशीर कारकिर्दीतील हा एक उल्लेखनीय टप्पा आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- कायद्याचा भक्कम पाया असलेल्या, आसिफ कुरेशी यांनी 1994 मध्ये आपल्या कायदेशीर सरावाला सुरुवात केली, ज्याने स्वर्गीय राजीव गांधींच्या आदर्शांनी प्रेरित होऊन न्यायप्रती अटळ वचनबद्धता दर्शवली.
- गेल्या काही वर्षांमध्ये, 500 हून अधिक प्रकरणे कुशलतेने हाताळून कुरेशी यांचे कायदेशीर व्यवसायातील समर्पण दिसून आले.
- 2014-15 मध्ये, कुरेशी यांनी 1,65,000 वकिलांच्या विशाल समुदायाचे प्रतिनिधित्व करत बार कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र आणि गोवाचे सर्वात तरुण अध्यक्ष म्हणून निवडून एक ऐतिहासिक टप्पा गाठला.

प्रमोद महाजन ग्रामीण कौशल्य विकास केंद्रे

बातम्यांमध्ये: महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी तयारीचा आढावा घेतला

महत्त्वाचे मुद्दे:

- ग्रामीण कौशल्य विकास केंद्रे ग्रामीण युवकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी विविध क्षेत्रात कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करतील.
- प्रत्येक केंद्र सुमारे 100 तरुणांना किमान दोन व्यावसायिक अभ्यासक्रमांमध्ये प्रशिक्षण देईल.
- नॅशनल स्किल डेव्हलपमेंट कौन्सिल अंतर्गत पॅनेल केलेले उद्योग भागीदार आणि एजन्सीद्वारे प्रशिक्षण दिले जात आहे.
- या केंद्रांच्या स्थापनेमुळे या क्षेत्राला अधिक सक्षम आणि कुशल मनुष्यबळ विकसित करण्याच्या दिशेने लक्षणीय प्रगती साधण्यास मदत होईल.
- राज्यातील 511 प्रमोद महाजन ग्रामीण कौशल्य विकास केंद्रांचे उद्घाटन 19 ऑक्टोबर रोजी पंतप्रधान मोदी यांच्या हस्ते ऑनलाइन केले जाणार आहे.

प्रमोद महाजन ग्रामीण कौशल्य विकास केंद्रांबद्दल

महत्त्वाचे मुद्दे:

- या केंद्रांना महाराष्ट्रातील माजी केंद्रीय मंत्री प्रमोद महाजन यांचे नाव देण्यात आले आहे, जे ग्रामीण विकासासाठी त्यांच्या वचनबद्धतेसाठी प्रसिद्ध होते.
- केंद्रे कृषी, उत्पादन आणि सेवा यांसारख्या विविध क्षेत्रातील विविध अभ्यासक्रमांची ऑफर देतील.
- या केंद्रांचा दरवर्षी 50,000 हून अधिक तरुणांना लाभ होण्याची अपेक्षा आहे.

141 वे आंतरराष्ट्रीय ऑलिम्पिक समितीचे सत्र

बातम्यांमध्ये:

- जिओ वर्ल्ड सेंटर येथे 141 व्या आंतरराष्ट्रीय ऑलिम्पिक समिती (IOC) सत्राचे उद्घाटन करण्यासाठी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी मुंबईत आले.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- ऑलिम्पिक खेळांच्या भविष्याबाबत महत्त्वाचे निर्णय IOCच्या सत्रात घेतले जातात.

आंतरराष्ट्रीय ऑलिम्पिक समितीच्या सत्राबद्दल:

- आंतरराष्ट्रीय ऑलिम्पिक समिती (IOC) सत्र ही IOC ची सर्वोच्च निर्णय घेणारी संस्था आहे.
- हे वर्षातून एकदा आयोजित केले जाते आणि सर्व IOC सदस्य, तसेच ऑलिम्पिक खेळ आयोजन समित्या, आंतरराष्ट्रीय महासंघ आणि इतर क्रीडा संघटनांचे प्रतिनिधी यात सहभागी होतात.

आयओसी सत्र ऑलिम्पिक चळवळीशी संबंधित विविध विषयांवर निर्णय घेण्यासाठी यासह खालील बाबींसाठी जबाबदार आहे:

- IOC अध्यक्ष आणि IOC कार्यकारी मंडळाच्या इतर सदस्यांची निवड करणे
- ऑलिम्पिक खेळांच्या यजमान शहरांना मान्यता देणे
- ऑलिम्पिक चार्टर स्वीकारणे आणि त्यात सुधारणा करणे
- ऑलिम्पिक क्रीडा कार्यक्रम आणि स्पर्धा नियमांबाबत निर्णय घेणे
- ऑलिम्पिक खेळांच्या संघटनेवर देखरेख करणे

तुम्हाला माहित आहे का?

- भारत दुसऱ्यांदा आणि सुमारे 40 वर्षांच्या कालावधीनंतर IOC सत्राचे आयोजन करत आहे.
- IOC चे 86 वे अधिवेशन 1983 मध्ये नवी दिल्ली येथे झाले.

MH सरकारने सहकार संवाद नावाचे मोबाईल ऍप्लिकेशन लॉन्च केले.

बातम्यांमध्ये:

- सहकारी गृहनिर्माण संस्थेच्या सदस्यांना आता महाराष्ट्र सहकार विभागाकडे तक्रारी नोंदवण्याची ऑनलाइन सुविधा उपलब्ध आहे, ज्याने नुकतेच सहकार संवाद

नावाचे एक वापरकर्ता-अनुकूल वेबसाइट आणि मोबाइल ऍप्लिकेशन सुरू केले आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- प्लॅटफॉर्ममध्ये सर्वसाधारणपणे हाउसिंग सोसायटीच्या सदस्यांनी उपस्थित केलेल्या 24 प्रकारच्या तक्रारींचे पर्याय आहेत ज्यात शेअर सर्टिफिकेट, निधीचा गैरवापर किंवा गैरवापर, निवडणुका घेण्यात अयशस्वी होणे आणि सर्वसाधारण सभेची बैठक घेण्यात अपयश यांचा समावेश आहे.
- या नवीन प्लॅटफॉर्मवर तक्रारी दाखल करणाऱ्या व्यक्तींना प्रत्येक तक्रारीसाठी 50 रुपये नाममात्र शुल्क भरावे लागेल.

छत्रपती शिवाजी महाराज विमानतळ

बातम्यांमध्ये:

- छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ (CSMIA) त्याचे दोन्ही धावपट्टी तात्पुरते बंद करणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- बंद करणे हा CSMIA च्या वार्षिक पावसाळ्यानंतरच्या प्रतिबंधात्मक देखभाल वेळापत्रकाचा भाग आहे.
- या नियोजित तात्पुरत्या बंदचा एक भाग म्हणून, विमानतळाच्या पायाभूत सुविधा चांगल्या स्थितीत राहतील याची खात्री करण्यासाठी विमानतळ देखभाल आणि दुरुस्तीची कामे केली जातील.
- दरम्यान, पंतप्रधान मोदी आज व्हिडीओ-कॉन्फरन्सिंगद्वारे मुंबईत होणाऱ्या तीन दिवसीय ग्लोबल मेरिटाइम इंडिया समिट (GMIS) च्या तिसऱ्या आवृत्तीचे उद्घाटन करतील आणि "अमृत काल व्हिजन 2047" चे अनावरण करतील.

रेबीज-मुक्त मुंबई मोहिमेत 14,000 भटक्यांचे लसीकरण

बातम्यांमध्ये: रेबीज-मुक्त मुंबई मोहिमेत 14,000 हून अधिक भटक्यांचे लसीकरण

- रेबीजचा मुकाबला करण्याच्या स्तुत्य प्रयत्नात, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (BMC) ने 29 सप्टेंबर ते 10 ऑक्टोबर दरम्यान एकूण 14,191 भटक्यांचे लसीकरण करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थांसोबत सहकार्य केले.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 'रेबीज मुक्त मुंबई अभियान' म्हणून ओळखला जाणारा हा उपक्रम केंद्र सरकारच्या मोठ्या मिशनचा एक भाग आहे.
- वृत्तानुसार, या मोहिमेने प्रामुख्याने मुंबईतील दहिसर, कांदिवली, बोरिवली, मालाड, पवई, कांजूरमार्ग, भांडुप, नाहूर आणि मुलुंडसह दाट लोकवस्तीच्या भागांना लक्ष्य केले.

- या मोहिमेसाठी पंधरा संघ तैनात करण्यात आले होते, प्रत्येक संघामध्ये लस प्रशासन, डेटा संकलन आणि प्रक्रियेचे निरीक्षण यासाठी जबाबदार सदस्यांचा समावेश होता.

कोपरखैरणे आणि वाशी येथील रहिवासी बेझिन आणि टोल्गुइन रसायनांचा श्वास घेत आहेत

बातम्यांमध्ये:

- महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या अहवालानुसार नवी मुंबईतील कोपरखैरणे आणि वाशी येथील रहिवासी विषारी हवेचा श्वास घेत आहेत, ज्यामध्ये बेझिन आणि टोल्गुइन रसायने आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- अहवालात धूळ आणि धुके ही चिंतेची प्राथमिक कारणे तसेच सामान्य सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्पातून येणारी दुर्गंधी म्हणून ओळखली गेली.
- हवेतील विषारी वायू हे परिसरातील 100 रासायनिक कारखान्यांमुळे होणाऱ्या प्रदूषणामुळे होते.
- फॉगर मशिनचा वापर, उघड्या टाक्या बंद करणे, गळती होणाऱ्या पाईपची देखभाल यासह प्रदूषणावर उपाययोजना करण्याच्या सूचना अधिकाऱ्यांना देण्यात आल्या आहेत.

पुणे स्टार्टअप 600 हून अधिक टॉप टेक ब्रँडसाठी 1.5 दशलक्ष लीड्स निर्माण करत आहे

बातम्यांमध्ये:

- लस वेगास आणि कोरेगाव पार्क येथील कार्यालयांमधून, पुणे स्टार्टअप फ्लेक्सिसेल्स, 600 हून अधिक टॉप टेक ब्रँडसाठी 1.5 दशलक्ष लीड तयार करत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- फ्लेक्सिसेल्स ही भारतातील अग्रगण्य B2B कंपनी 2010 मध्ये त्यांच्या विसाव्या वर्षी नूपूर गणेश आणि गणेश राजसेकरन या दोन लोकांनी सुरू केली होती.
- 400 हून अधिक विक्री आणि विपणन व्यावसायिकांची एक टीम यूएस आणि युरोपमधील काही शीर्ष जागतिक तंत्रज्ञान नावांसाठी काम करत आहे.
- ते दरवर्षी 600 पेक्षा जास्त ब्रँडसाठी 1.5 दशलक्ष पेक्षा जास्त लीड्स व्युत्पन्न करतात.
- जुने ग्राहक कायम ठेवून कंपनी आता हेल्थ टेक आणि फिनटेकमध्ये प्रवेश करत आहे.
- भारतातील टियर-II आणि टियर-III शहरांमध्येही कार्यालये उघडली जातील.

राज्य बातम्या

सिक्कीममधील चुंगथांग धरण

बातम्यांमध्ये:

- पुरामुळे धरण कोसळल्याने सिक्कीमचे चुंगथांग धरण चर्चेत आहे

महत्त्वाचे मुद्दे:

- चुंगथांग धरण तिस्ता नदीवर आहे.
- त्यात जलविद्युत प्रकल्प होते ज्याचा फायदा भारताच्या उत्तर आणि पूर्व राज्यांना आणि भूतानलाही झाला.

काझीरंगा अभयारण्य पुन्हा उघडले

संदर्भ

- काझीरंगा नॅशनल पार्क आणि टायगर रिझर्व हे ब्रिटीश काळातील वन अधिकाऱ्याला साहित्यिक श्रद्धांजली देऊन पुन्हा उघडण्यात आले ज्याने त्याचे नाव शिकार करण्याच्या कोणत्याही अर्थापासून दूर केले.

महत्त्वाचे मुद्दे

- पॅट्रिक डी. स्ट्रेसी यांचा जन्म आंध्र प्रदेशातील काकीनाडा येथे झाला, त्यांनी आसाममध्ये भारतीय वन सेवा अधिकारी म्हणून काम केले.
- 1950 मध्ये काझीरंगा गेम अभयारण्याचे नामकरण वन्यजीव अभयारण्य करण्यात त्यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली.

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान आणि व्याघ्र प्रकल्प

- हे आसाम राज्यात स्थित आहे आणि 42,996 हेक्टर क्षेत्र व्यापते.
- ब्रह्मपुत्रा खोऱ्यातील पूरक्षेत्रातील हा एकमेव सर्वात मोठा अबाधित आणि प्रातिनिधिक क्षेत्र आहे.
- हे 1974 मध्ये राष्ट्रीय उद्यान म्हणून घोषित करण्यात आले.
- 2007 पासून ते व्याघ्र प्रकल्प म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.
- त्याचे एकूण व्याघ्र प्रकल्पाचे क्षेत्रफळ 1,030 चौरस किमी असून त्याचे मुख्य क्षेत्र 430 चौरस किमी आहे.
- हे 1985 मध्ये युनेस्कोने जागतिक वारसा स्थळ घोषित केले.
- बर्डलाइफ इंटरनॅशनलने हे महत्त्वाचे पक्षी क्षेत्र म्हणून ओळखले आहे.
- हे जगातील सर्वात जास्त एक शिंगी गेंड्यांचे घर आहे.

गुजरातमधील धोडो

संदर्भ

- गुजरातमधील धोडोने संयुक्त राष्ट्रांच्या जागतिक पर्यटन संघटनेच्या सर्वोत्तम गावांच्या यादीत स्थान मिळवले आहे.

UNWTO बद्दल

- युनायटेड नेशन्स वर्ल्ड टुरिझम ऑर्गनायझेशन (UNWTO) ही संयुक्त राष्ट्रांची एक विशेष संस्था आहे.
- हे जबाबदार, शाश्वत आणि सर्वत्र प्रवेश करण्यायोग्य पर्यटनाला प्रोत्साहन देते.

- याचे मुख्यालय माद्रिद, स्पेन येथे आहे.
- UNWTO पर्यटनाला आर्थिक वाढ, सर्वसमावेशक विकास आणि पर्यावरणीय स्थिरतेचा चालक म्हणून प्रोत्साहन देते.

ड्रोन हिमाचल प्रदेशात ड्रगज पोहोचवतो

संदर्भ

- इंडियन कौन्सिल ऑफ मेडिकल रिसर्चने (ICMR) लाहौल आणि स्पिती जिल्ह्यात 20 किलोमीटरपर्यंत ड्रोन वापरून 100 पेक्षा जास्त आवश्यक औषधांची यशस्वीपणे वाहतूक केली, प्रवासाचा वेळ 120 मिनिटांवरून 26 मिनिटांपर्यंत कमी केला.

महत्त्वाचे मुद्दे

- हिमाचल प्रदेशमधील व्यवहार्यता अभ्यास हा महत्त्वाच्या वैद्यकीय संसाधनांच्या वाहतुकीचा शोध घेण्यासाठी भारताच्या ड्रोन इकोसिस्टमला प्रगत करण्याच्या राष्ट्रीय मोहिमेचा एक भाग आहे.
- या पहिल्या उच्च-उंचीवरील, कमी-तापमानाच्या उपक्रमात, ICMR चा दीर्घकालीन प्रयत्न आवश्यक वैद्यकीय तरतुदींचे वितरण सुव्यवस्थित करण्याचा आहे.

आंतरराष्ट्रीय बातम्या

हाय-स्पीड क्राफ्ट चेरियापानी

संदर्भ

- भारतीय पंतप्रधानांनी नागापट्टिनम आणि कानकेसंधुराई दरम्यान प्रवासी फेरी सेवा सुरू केली.
- 40 वर्षांनंतर श्रीलंकेसाठी फेरी निघाली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- चेरियापानी → भारत आणि श्रीलंका दरम्यान हाय-स्पीड प्रवासी फेरी सेवा
- नागापट्टिनम → तामिळनाडूच्या पूर्व किनारपट्टीवर स्थित आहे.
- कानकेसंधुराई → श्रीलंकेच्या उत्तरेकडील प्रांतात स्थित आहे.

FCRA-सूचीबद्ध NGO

महत्त्वाचे मुद्दे

- परदेशी योगदान (नियमन) कायदा (FCRA), 2010 अंतर्गत नोंदणी, भारताबाहेरून देणगी प्राप्त करण्यासाठी अनिवार्य आहे.
- यासाठी, एनजीओ किंवा असोसिएशनकडे निश्चित सांस्कृतिक, आर्थिक, शैक्षणिक, धार्मिक किंवा सामाजिक कार्यक्रम असणे आवश्यक आहे आणि ते अनेक श्रेणींमध्ये नोंदणी करू शकतात.

तुम्हाला माहित आहे का?

- 29 सप्टेंबरपर्यंत, भारतात सक्रिय FCRA नोंदणी असलेल्या 16,686 NGO होते.
- गृह मंत्रालयाने माहिती दिली की, गेल्या पाच वर्षांत त्यांनी 1,827 एनजीओची नोंदणी रद्द केली आहे.

जागतिक आरोग्य संघटना (WHO) चे रोगांचे आंतरराष्ट्रीय वर्गीकरण (ICD)

महत्त्वाचे मुद्दे:

- ICD एक सामान्य भाषा प्रदान करते जी आरोग्य व्यावसायिकांना जगभरात प्रमाणित माहिती सामायिक करण्यास अनुमती देते.
- जगभरातील आरोग्य ट्रेंड आणि आकडेवारी ओळखण्यासाठी हा पाया आहे, ज्यामध्ये 120,000 हून अधिक कोडेबल अटीद्वारे अधोरेखित जखम, रोग आणि मृत्यूच्या कारणांसाठी सुमारे 17,000 अद्वितीय कोड आहेत.
- कोड कॉम्बिनेशन वापरून, 1.6 दशलक्षाहून अधिक क्लिनिकल परिस्थिती आता कोडेड केल्या जाऊ शकतात.

तुम्हाला माहित आहे का?

- सध्या 35 देश ICD-11 वापरत आहेत.

जागतिक अन्न दिन

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 16 ऑक्टोबर रोजी साजरा केला
- कारण → 1945 मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या अन्न आणि कृषी संघटनेच्या स्थापनेच्या तारखेच्या स्मरणार्थ.
- 2023 थीम → 'पाणी हे जीवन आहे, पाणी अन्न आहे'
- पाण्याचे सुज्ञपणे व्यवस्थापन करण्यासाठी तातडीची पावले उचलण्याची गरज आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- 2022 थीम → "कोणालाही मागे सोडू नका"
- 2021 थीम → "आता आरोग्यदायी उद्यासाठी सुरक्षित अन्न"
- 2020 थीम → 'वाढा, पोषण करा, टिकवा. एकत्र. आपल्या कृतीच आपले भविष्य आहे'
- 2019 → 'शून्य भूक'

अन्न सुरक्षा साध्य करण्यासाठी आवश्यक पावले

- जागतिक अन्न आणि पोषण सुरक्षा मिळवण्यासाठी ठोस गुंतवणुकीइतकीच राजकीय बांधिलकी आवश्यक आहे.
- आवश्यक धोरणे आणि गुंतवणुकीला प्रोत्साहन देणे आवश्यक आहे:
  1. नाविन्यपूर्ण आणि सिद्ध तंत्रज्ञान
  2. व्यवहार्य सिंचन आणि पाणी व्यवस्थापन धोरणे;
  3. कृषी उत्पादनाचा हवामानाचा ठसा कमी करणे,

- 4. स्वच्छता आणि पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा ग्रामीण घरांच्या जवळ आणणे;
- 5. कार्यक्षम अन्न आणि पाण्याचा पुनर्वापर करण्याच्या धोरणांचा अवलंब करा.

6. तुम्हाला माहित आहे का?

- 7. UN च्या फूड एजन्सी भारत सरकार आणि राज्य सरकारांसोबत सोलर 4 रेझिलिन्स, सुरक्षित मासेमारी, आणि अक्षय ऊर्जा प्रोत्साहन, अन्न सुरक्षा आणि पोषण यासाठी ज्वारीचे पुनरुज्जीवन यासारख्या नवकल्पनांवर काम करतात.

श्रीलंका आणि बांगलादेश RCEP कडे वाटचाल करत आहेत संदर्भ

- भारताने प्रादेशिक व्यापक आर्थिक भागीदारी (RCEP) करारातून बाहेर पडल्यानंतर चार वर्षांनी, शेजारी श्रीलंका आणि बांगलादेश आता 15-राष्ट्रीय व्यापार गटातील सदस्यत्वाच्या त्यांच्या संधीचा विचार करत आहेत.
- श्रीलंकेने यापूर्वीच आरसीईपीमध्ये सामील होण्यासाठी अर्ज केला आहे.

RCEP बद्दल

- RCEP: प्रादेशिक सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी
- ASEAN ने 2011 मध्ये RCEP सुरू केले
- 10 ASEAN सदस्य + ऑस्ट्रेलिया, चीन, जपान, दक्षिण कोरिया, न्यूझीलंड समाविष्ट
- अपेक्षित 30% जागतिक GDP, सर्वात मोठा मुक्त व्यापार करार
- सीमापार व्यापार सुलभ करते, प्रादेशिक व्यापाराला प्रोत्साहन देते

गरीबी निर्मूलनासाठी आंतरराष्ट्रीय दिवस 2023

महत्त्वाचे मुद्दे:

- थीम: 'सभ्य कार्य आणि सामाजिक संरक्षण: सर्वांसाठी आचरणात प्रतिष्ठा ठेवणे.'
- संयुक्त राष्ट्रांनी अधिकृतपणे 17 ऑक्टोबर हा आंतरराष्ट्रीय गरिबी निर्मूलन दिन म्हणून नियुक्त केला.
- हे गरीबीतील लोकांच्या प्रयत्नांना ओळखते आणि स्वीकारते आणि गरिबी निर्मूलनातील त्यांच्या भूमिकेचा सन्मान करते.

भारत आणि यूके यांनी इंडो-पॅसिफिक आणि व्यापारावर चर्चा केली

संदर्भ

सागरी स्वातंत्र्यासाठी परस्पर वचनबद्धतेला दुजोरा देत, भारत आणि यूके यांनी इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रातील परिस्थितीवर चर्चा केली.

"2+2" विदेशी आणि संरक्षण संवादाच्या उद्घाटनादरम्यान ही चर्चा झाली.

महत्त्वाचे मुद्दे

- दोन्ही बाजूंनी व्यापार आणि गुंतवणूक, संरक्षण, गंभीर आणि उदयोन्मुख तंत्रज्ञान, नागरी विमान वाहतूक, आरोग्य, ऊर्जा आणि लोकांचा संपर्क मजबूत करण्यासाठी आणखी सहकार्याच्या शक्यतांवर चर्चा केली.
- त्यांनी दहशतवादविरोधी, HADR आणि सागरी सुरक्षा या विषयांवर चर्चा केली.

चीन ग्रेफाइट निर्यात रोखणार

संदर्भ

- राष्ट्रीय सुरक्षेचे रक्षण करण्यासाठी चीनला काही ग्रेफाइट उत्पादनांसाठी निर्यात परवानग्या आवश्यक असतील

महत्त्वाचे मुद्दे

- चीन हा जगातील सर्वोच्च ग्रेफाइट उत्पादक आणि निर्यातदार आहे.
- हे जगातील 90% ग्रेफाइट सामग्रीमध्ये परिष्कृत करते जे सर्व EV बॅटरी एनोड्समध्ये अक्षरशः वापरले जाते, जो बॅटरीचा नकारात्मक चार्ज केलेला भाग आहे.

जागतिक अन्न दिन

- 16 ऑक्टोबर रोजी जागतिक अन्न दिन साजरा केला जातो.
- जागतिक अन्न दिन 2023, 'पाणी हे जीवन आहे, पाणी अन्न आहे. कोणालाही मागे सोडू नका' या थीमवर लक्ष केंद्रित करेल.
- पृथ्वीवरील जीवनासाठी पाण्याची महत्त्वपूर्ण भूमिका आणि आपल्या अन्नाचा पाया म्हणून पाण्याची भूमिका अधोरेखित करण्याचा या थीमचा उद्देश आहे.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या

नेत्रचिकित्सा मध्ये AI अनुप्रयोग

- रेटिनल रोग निदान:** AI अल्गोरिदम रेटिनल प्रतिमांचे विश्लेषण करू शकतात, जसे की फंडस छायाचित्रे आणि ऑप्टिकल कोहेरेन्स टोमोग्राफी (ओसीटी) स्कॅन, विविध रेटिना रोग शोधण्यासाठी आणि त्यांचे वर्गीकरण करण्यासाठी.
- ऑटोमेटेड स्क्रीनिंग:** AI-चालित स्क्रीनिंग प्रोग्राम रेटिनल इमेजच्या मोठ्या डेटासेटचे विश्लेषण करून डोळ्यांच्या आजारांची लवकर ओळख करण्यात मदत करू शकतात. हे विशेषतः नेत्ररोग तज्ञांना मर्यादित प्रवेश असलेल्या प्रदेशांमध्ये आणि फिरत्या वैद्यकीय शिबिरांमध्ये उपयुक्त ठरू शकते.
- काचबिंदूचे निदान आणि व्यवस्थापन:** AI व्हिज्युअल फील्ड चाचण्या आणि ओसीटी स्कॅनचे विश्लेषण करून

काचबिंदूच्या प्रगतीवर लक्ष ठेवण्यास मदत करू शकते. हे नेत्ररोग तज्ञांना काचबिंदूच्या रूग्णांच्या उपचार आणि व्यवस्थापनाबद्दल अधिक माहितीपूर्ण निर्णय घेण्यास मदत करते.

- सानुकूलित उपचार योजना:** AMD.AI सारख्या परिस्थिती असलेल्या रूग्णांसाठी वैयक्तिक उपचार योजनांची शिफारस करू शकते. प्रभावीपणा वाढवण्यासाठी उपचार धोरणे तयार करण्यात मदत करू शकते.
- शस्त्रक्रिया सहाय्यासाठी नेत्रतज्ञांकडून AI चा नियमित वापर केला जातो.
- AI चा वापर रेटिनोपॅथी ऑफ प्रीमॅच्युरिटी (आरओपी) चे निदान आणि स्टेज करण्यासाठी देखील केला जातो, जो अकाली जन्मलेल्या आणि कमी वजनाच्या बाळांना प्रभावित करणारा आंधळा रोग आहे.
- संभाव्य उपचारात्मक लक्ष्ये आणि संयुगे ओळखण्यासाठी विशाल डेटासेटचे विश्लेषण करून नेत्ररोगाच्या परिस्थितीसाठी नवीन औषधे शोधण्यासाठी AI देखील वापरला जात आहे.
- स्मार्ट व्हिजन ग्लासेस दृष्टीची आव्हाने असलेल्यांसाठी दृश्य अनुभव सुधारण्याच्या उद्देशाने अनेक वैशिष्ट्ये प्रदान करतात.

IT हार्डवेअर परवाना होल्डवर ठेवला आहे

संदर्भ

- IT हार्डवेअरच्या आयातीसाठी केंद्र सरकारची परवाना आवश्यकता पुढील वर्षाच्या सप्टेंबरपर्यंत अनिश्चिततेचे आठवडे आणि हार्डवेअर उत्पादकांकडून महत्त्वपूर्ण पुशबॅक करे पर्यंत लागू होणार नाही.

महत्त्वाचे मुद्दे

- या अधिकृततेवर प्रक्रिया करण्यासाठी आयात व्यवस्थापन प्रणाली लागू केली जाईल

अर्थव्यवस्था बातम्या

भारताचा विकासाचा वाटा १८ टक्क्यांपर्यंत वाढणार

संदर्भ

- आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) च्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिलेल्या माहितीनुसार, येल्या काही वर्षांत भारतीय अर्थव्यवस्था अधिक वेगाने वाढेल असा अंदाज असल्याने जागतिक आर्थिक विकासातील भारताचे योगदान 5 वर्षांत 2 टक्क्यांनी वाढेल.

IMF बद्दल

- आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) ही 190 सदस्य देशांची एक संघटना आहे ज्यापैकी प्रत्येकाचे IMF च्या कार्यकारी मंडळावर आर्थिक महत्त्वाच्या प्रमाणात प्रतिनिधित्व आहे,

जेणेकरून जागतिक अर्थव्यवस्थेतील सर्वात शक्तिशाली देशांना सर्वाधिक मतदानाची शक्ती आहे.

क्रीडा क्षेत्रातील बातम्या

2024 ऑलिंपिक: पॅरिस

2028 ऑलिंपिक: लॉस एंजेलिस

2032 ऑलिंपिक: ब्रिस्बेन

2036 ऑलिंपिक: भारत?

संदर्भ

- 2036 च्या ऑलिंपिकचे आयोजन करण्याच्या भारताच्या दाव्याची पंतप्रधान मोदींनी पुष्टी केली.
- या स्पर्धेचे यजमानपद मिळवणारा भारत हा एकमेव चौथा आशियाई देश ठरणार आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- 2036 हा उन्हाळी ऑलिंपिक खेळ आयोजित करण्यासाठी सर्वात जुना उपलब्ध स्लॉट आहे कारण पुढील आवृत्ती 2024 मध्ये पॅरिसमध्ये आणि त्यानंतर 2028 मध्ये लॉस एंजेलिस आणि 2032 मध्ये ब्रिस्बेन येथे होणार आहे.

वानखेडे स्टेडियमवर सचिन तेंडुलकरचा पुतळा असणार आहे

संदर्भ

- मुंबई क्रिकेट असोसिएशन (MCA) वानखेडे स्टेडियमच्या परिसरात भारताचा माजी कर्णधार सचिन तेंडुलकरच्या आजीवन पुतळ्याचे उद्घाटन करणार आहे.

स्टेडियम बद्दल

- वानखेडे स्टेडियम हे मुंबईतील आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट स्टेडियम आहे
- हे मुंबई क्रिकेट असोसिएशन (MCA) च्या मालकीचे आणि संचालित आहे आणि मुंबई इंडियन्सचे होम ग्राउंड आहे.
- यात MCA, भारतीय क्रिकेट नियामक मंडळ (BCCI) आणि इंडियन प्रीमियर लीग (IPL) चे मुख्यालय आहे.
- या स्टेडियममध्ये भूतकाळात असंख्य हाय-प्रोफाइल क्रिकेट सामन्यांचे आयोजन केले गेले आहे, विशेष म्हणजे 2011 क्रिकेट विश्वचषक फायनल, ज्यामध्ये भारताने श्रीलंकेचा पराभव केला आणि घरच्या भूमीवर क्रिकेट विश्वचषक जिंकणारा पहिला देश बनला.
- यात सचिन तेंडुलकरच्या आंतरराष्ट्रीय कारकिर्दीतील शेवटचा सामना आयोजित करण्यात आला होता.

शिखर परिषद बातम्या

मोदींनी भारताच्या सागरी अर्थव्यवस्थेसाठी दीर्घकालीन ब्लू

प्रिंटचे अनावरण केले

संदर्भ

- व्हिडीओ कॉन्फरन्सद्वारे मुंबईत ग्लोबल मेरिटाइम इंडिया समिट 2023 चे उद्घाटन करताना पंतप्रधानांनी 'अमृत काल व्हिजन 2047' चे अनावरण केले.

महत्त्वाचे मुद्दे

- अमृत काल व्हिजन 2047 ही भारतीय सागरी निव्व्या अर्थव्यवस्थेची दीर्घकालीन ब्लू प्रिंट आहे.
- ब्लूप्रिंट पोर्ट वर्धित करणे, टिकारूपणा आणि जागतिक सहकार्य यावर लक्ष केंद्रित करते.
- जागतिक व्यापार आणि विश्वसनीय पुरवठा साखळींमध्ये सागरी मार्गावर जोर देते.
- मोठ्या बंदरांची क्षमता दुप्पट झाली, मोठ्या जहाजांच्या वळणाचा वेळ कमी झाला.
- ब्लू इकॉनॉमीच्या अनुषंगाने ₹23,000 कोटींच्या प्रकल्पांची पायाभरणी.

योजना आणि समित्यांशी संबंधित बातम्या

रस्त्यावरील विक्रेत्यांसाठी योजना: पंतप्रधान स्ट्रीट व्हेंडर्सची आत्मनिर्भर निधी (PM SVANidhi)

महत्त्वाचे मुद्दे:

- यूपीए सरकारने स्ट्रीट व्हेंडर्स (प्रोटेक्शन ऑफ लिव्हलीहुड अँड रेग्युलेशन ऑफ स्ट्रीट व्हेंडिंग) कायदा, 2014 मंजूर केला.
- सध्याच्या NDA सरकारने जून 2020 मध्ये पंतप्रधान स्वनिधी योजना सुरू केली.

पीएम स्वनिधी बद्दल

- आत्मनिर्भर भारत अभियानाचा एक भाग म्हणून भारत सरकारचा पुढाकार
- लाभार्थी: रस्त्यावरील विक्रेते
- उद्दिष्ट - कोविड-19 साथीच्या रोगामुळे प्रभावित रस्त्यावरील विक्रेत्यांना परवडणारे खेळते भांडवल कर्ज प्रदान करणे.
- रस्त्यावरील विक्रेत्यांना त्यांची उपजीविका पुन्हा सुरू करण्यासाठी आणि त्यांना स्वावलंबी होण्यासाठी आर्थिक सहाय्य प्रदान करण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- ही योजना रु. पर्यंत संपात्त्विक-मुक्त कार्यरत भांडवल कर्ज प्रदान करते. 1 वर्षाच्या कार्यकाळासाठी रस्त्यावरील विक्रेत्यांना वार्षिक ७% दराने व्याज 10,000 एवढे अनुदान मिळू शकते.
- कर्जाची वेळेवर परतफेड करणाऱ्यांना प्रोत्साहन दिले जाते.

तुम्हाला माहित आहे का?

- सरकार डिसेंबर 2024 पर्यंत एकूण 42 लाख पथ विक्रेत्यांना पीएम स्वनिधी योजनेअंतर्गत लाभ देण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- या योजनेमुळे भारतातील स्ट्रीट वेंडिंग क्षेत्राला लक्षणीय चालना मिळेल आणि रस्त्यावर विक्रेत्यांना कोविड-19 महामारीमुळे निर्माण झालेल्या आर्थिक आव्हानांवर मात करण्यास मदत होईल अशी अपेक्षा आहे.

सौर पॅनेलसाठी स्टार रेटिंग ऊर्जा कार्यक्षमता योजना संदर्भ

- ब्युरो ऑफ एनर्जी इफिशियन्सी (BEE) ने आपली योजना सौर पॅनेलपर्यंत वाढवली आहे. जानेवारी 2024 पासून, सौर पॅनेल उत्पादक त्यांच्या उत्पादनांना ऊर्जा कार्यक्षमतेसाठी रेट करण्यासाठी अर्ज करू शकतात.

महत्त्वाचे मुद्दे

- BEE 'स्टार रेटिंग' योजना व्यवस्थापित करते आणि ऊर्जा मंत्रालयाची उपकंपनी आहे.
- 17% ते 18% कार्यक्षमतेसह पॅनेलला 1-स्टार, 18% ते 20% 2-स्टार आणि असेच रेट केले जाईल.
- 22% पेक्षा जास्त कार्यक्षमतेसाठी पॅनेलना 5-स्टार रेट केले जाईल.

पुरस्कार बातम्या

वहिदा रेहमान यांना फाळके पुरस्कार मिळाला संदर्भ

समारंभाच्या 69 व्या आवृत्तीत राष्ट्रपतींनी 2021 साठी विविध श्रेणीतील राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कार प्रदान केले ज्येष्ठ अभिनेत्री वहिदा रेहमान यांना प्रतिष्ठेचा दादासाहेब फाळके पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

इतर पुरस्कार प्राप्तकर्ते (खालील सारणीमध्ये)

पुरस्कार	चित्रपट किंवा अभिनेता
सर्वोत्कृष्ट फिचर फिल्म	रॉकेट्री: द नम्बी इफेक्ट
सर्वोत्कृष्ट अभिनेता	पुष्पा(द राईज भाग 1) साठी अल्लू अर्जुन
सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री	गंगुबाई काठीयावाडी साठी अलिया भट
सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री	मिमी साठी क्रीती सेनन
राष्ट्रीय एकामतेवरील सर्वोत्कृष्ट चित्रपट	द कश्मीर फाइल्स
दिग्दर्शकाचा सर्वोत्कृष्ट पदार्पण चित्रपट	मेप्पाडीयान
सर्वोत्कृष्ट दिग्दर्शन	गोदावरी (द होली वाटर)
मनोरंजन पुरवणारा सर्वोत्कृष्ट लोकप्रिय चित्रपट	RRR

EU मानवाधिकार पुरस्कार संदर्भ

- महसा अमिनी, कुर्दिश-इराणी महिला, जिचा गेल्या वर्षी इराणमध्ये पोलिस कोठडीत मृत्यू झाला, ज्याने देशाच्या पुराणमतवादी इस्लामिक धर्मशाहीच्या विरोधात जगभरात निदर्शने केली, तिला युरोपियन युनियनचा सर्वोच्च मानवाधिकार पुरस्कार देण्यात आला.

पुरस्काराबद्दल

- EU पुरस्कार 1988 मध्ये मानवी हक्क आणि मूलभूत स्वातंत्र्यांचे रक्षण करणाऱ्या व्यक्ती किंवा गटांना सन्मानित करण्यासाठी तयार करण्यात आला.
- त्याचे नाव सोव्हिएत असंतुष्ट आंद्रेई सखारोव्ह यांच्या नावावर आहे
- सखारोव्ह हे नोबेल शांतता पारितोषिक विजेते होते

संरक्षण बातम्या

'चांगले काम' दाखवण्यासाठी सेल्फी पॉइंट्स संदर्भ

- संरक्षण मंत्रालयाने (MoD) त्यांच्या विभागांना "संरक्षण क्षेत्रात केलेली चांगली कामे दाखवण्यासाठी जिओटॅग केलेले सेल्फी पॉइंट्स" सेट करण्याचे निर्देश दिले आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे

- संरक्षण मंत्रालयाने 822 जिओटॅग केलेले सेल्फी पॉइंट सेटअप करण्याचे निर्देश दिले आहेत.
- पॉइंट्स संरक्षण क्षेत्रातील कामगिरी दर्शवतात, शक्यतो यात पंतप्रधान मोदींचा समावेश आहे.
- लोकांना संरक्षण उपक्रमाचा भाग वाटावा हा उद्देश आहे.
- थीममध्ये आत्मनिर्भर भारत, सक्षमीकरण, संशोधन आणि विकास इ. चा समावेश आहे.

विविध बातम्या

जम्मू आणि काश्मीरमधील प्रवासासाठी रेल्वेने अँटी-फ्रीझ फ्लश आणि इंधन टाक्या विकसित केल्या आहेत संदर्भ

- उधमपूर-श्रीनगर-बारामुल्ला रेल्वे लिंक (USBRL) प्रकल्प (USBRL) आव्हानात्मक भूभागाद्वारे काश्मीरला कन्याकुमारीशी जोडतो.
- उप-शून्य तापमानात द्रव पाणी आणि इंधन राखणे महत्त्वाचे आहे.
- RCF कपूरथला येथील अभियंत्यांनी अतिशीत समस्या टाळण्यासाठी नवीन शोध लावला.
- शौचालये आणि इंधन टाक्यांसाठी स्वदेशी उपाय लागू केले.
- प्रकल्पाच्या यशस्वी पूर्ततेसाठी अतिशीत आव्हानावर मात करणे आवश्यक आहे.

उधमपूर-श्रीनगर-बारामुल्ला रेल लिंक (USBRL) प्रकल्पाबद्दल

- यूएसबीआरएल: उधमपूर ते बारामुल्लाला जोडते, काश्मीरला भारतीय रेल्वेशी जोडते.
- उद्देश: काश्मीरचा विकास आणि राष्ट्रीय संपर्क वाढवणे.
- पदनाम: 2002 मध्ये "राष्ट्रीय प्रकल्प" घोषित केले.

- अभियांत्रिकी आव्हान: खडबडीत हिमालयीन प्रदेशात गुंतागुंतीचा बोगदा आणि पूल बांधणीचा समावेश आहे
- टप्पे: भारतातील सर्वात लांब वाहतूक बोगदा आणि अंजी खाड येथील पहिला केबल-स्टेड पूल समाविष्ट आहे.

redRail रीअल-टाइम ट्रेनची माहिती व्हॉट्सअप द्वारे ऍक्सेस करण्यायोग्य बनवते

संदर्भ

- redRail, एक रेल्वे तिकीट प्लॅटफॉर्म, व्हॉट्सअप द्वारे थेट ट्रेन स्थिती आणि PNR स्थितीसह प्रवास अद्यतने ऑफर करते.
- व्हॉट्सअपवर (+91 9538039911) रेडरेलच्या रेलबोट नंबरवर 'हाय' पाठवून प्रवासी माहिती मिळवू शकतात.

बातमीतील व्यक्ती: डॅनियल नोबोआ

संदर्भ

- केळी साम्राज्याचा वारस डॅनियल नोबोआ, इकाडोरचा सर्वात तरुण-निर्वाचित अध्यक्ष बनला. (३३ वर्षे)
- त्याने रक्तरंजित ड्रग गॅंग वॉरने उद्ध्वस्त झालेल्या देशात "शांतता पुनर्संचयित" करण्याची शपथ घेतली.